

Vándorserleg a kultúráért

Tegnap, pénteken a Csongrád megyei tanács vb művelődésügyi osztálya az ipari, a termelőszövetkezeti és az általános fogyasztási szövetkezetek megyei szövetségével közművelődési fórumot rendezett a tanács oktatási központban. Dr. Rátkai Sándor, a KISZÖV elnökhelyettese közönte a résztvevőket, köztük dr. Muháros Józsefet, a Művelődési Minisztérium osztályvezetőjét és dr. Vántus Istvánt, a megyei pártbizottság munkatársát.

Dr. Vitos Zoltán, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának főelőadója értékelte a Csongrád megyei szövetkezetek kulturális tevékenységét. A „Vándorserleg a kultúráért” megyei szövetkezeti kulturális mozgalom immár hagyománnyá vált. A szocialista brigádok teljesítették kulturális vállalásukat, a Munka és Műveltség mozgalomban 276

brigád vett részt. Sokat alkotok a környezeti kultúráért, a könyvforgalomért, az olvasás megszerettetéséért. Az elmúlt évben végzett kulturális tevékenységéért „Vándorserleg a kultúráért” megyei alapítvány első helyét az Afész-ek közül az Üllés és Vidéke Afész nyerte el. Az ipari szövetkezetek között a Szegedi Építőipari Szövetkezet, a tsz-ek között pedig a földéleki Egyetértés Termelőszövetkezet nyerte el a vándorserleget.

A szövetkezeti kulturális élet fejlesztésében a kiemelkedő teljesítményt nyújtó változásával sem csökkent aktivitást pénz- és könyvjuttalomban részesítették. A vándorserleget és a jutalmakat dr. Kovács Miklósné, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának csoportvezetője adta át. A fórum kulturális műsorral ért véget.

Marx és a történelem

Marx és a történelem címmel tudományos emlékülést rendezett pénteken Budapest az MTA Történettudományi Intézete, az MSZMP KB Párttörténeti Intézete és a Magyar Történelmi Társulat. Történészek, filozófusok, közgazdászok, a politikatudomány művelői vettek részt az egész napos tanácskozáson — az Országos Pedagógiai Intézet dísztermében. Tizenkét előadás hangzott el a Marx Károly születésének 165. halálának 100 évfordulója tiszteletére tartott emlékülésen; felidézve a tudományos szocializmus elmélete megteremtőjének életművét, mindmáig időszereit.

Vass Henrik, a Magyar Történelmi Társulat elnökhelyettese megnyitó előadásában arról szót, hogy a marxizmus eszmerendszere mindmáig megőrizte időszereit.

Helyzetkép az iskoláról 3.

Az anyagiak

Ha máshol nem, iskolákba minden lakasból (átlag) két gyerek járna... Vagy arra, hogy hány szor változott a középiskolai „képzési cél” azóta, hogy a „tárgyi feltételek” nem igazolható helyiségek. Pillanatnyilag az intézmények 35 százalékában váltó műszakos a tanítás. Az egész napos ellátást pedig egyre többen igényelnék, nem annyira szülői kényelmességéből, valamiféle nevelés-áthárítási komplexusból, egyszerűen azért, mert a szülők munkahelyei nincsenek berendezkedve szabadidős gyerekek foglalkoztatására. Igen ám, csakhogy — több más problémát nem tekintve — „életveszélyessé” vált a Juhász Gyula utcai központi gyermekotthon, felújítása gazdaságtalan, és központi elvonások következtében nem épülhetett fel a tervezett 6 ezer adagos gyermekotthona sem.”

Következtes: igen gyorsan ki kell találni valamit, hiszen ennek a korosztálynak a létszáma még éveik nem csökken, ellátás hiján a veszélyeztetettségük fenyegető, a gazdaságnak meg létérdeke, hogy a szülők egyre nagyobb teljesítményt nyújtsanak.

A középiskolákban még nincs nagy baj, de röpke pár év, és a demográfiai hullám odaér... Remélhetően tanultunk a tapasztalatainkból, s nem mondjuk, hogy „rárünk arra meg”, hanem mielőbb — építünk. Új gimnáziumot, a szükséges számban új tanterme- ket. S felújítjuk, ami arra érdemesült. A tanácsnak megvan már a terve, mikor, mit, mennyit. Úgy tűnik a kivitelezői kapacitás hiányából származó gondok megszűnőben (ez is a helyzet változásához tartozik), de újak persze támadtak. A munkatempóval, a határidővel, az így előálló költségnövekedéssel kapcsolatosak.

Talán e részletekből is látszik: az oktatási intézmények megfelelő anyagi és tárgyi ellátottsága pénzkérdés, elsősorban. De állampolgári feyelem, okos előrelátás, a maga posztján ki- nek-kinek a rátermettsége és cselekvőképessége — korántsem elhanyagolható fel- tételek.

„Kedvezőtlen jelenség, hogy a magas tanulólétszám miatt zsúfolt intézményekben tanteremként használják az úttörőszobákat, a napközis termeket, a könyvtárhelyiségeket is, s ezzel a tanórán kívüli nevelőtevékenység hatékonysága romlik” — így a pártbizottsági

„Az első hallásra imponálóan soknak tűnő forint bizony nem elég, mert a helyzet megváltozott: míg korábban bíbelődünk, ahelyett, hogy iskolákat építtetünk volna, most már szoríthat a szükség, egyszerűen lehetetlen előteremteni annyi pénzt, amennyi kellene. Akár máshol, Szegeden sem.

A helyzet változása persze nemcsak abban áll, hogy szegényebbek lettünk. A városi pártbizottság objektív elemzése szerint az utóbbi 10 évben jóval több anyagi eszközt fordított az oktatásra, mint korábban bármikor. De ennek az oktatásnak új feladatai kerültek, megváltozott a tartalma, megnőtt az eszközigénye. A nők dolgoznak, egyre több gyereknél kéne napközi, egész napos ellátás. És pillanatnyilag a korábbiakkal sokkal több gyerek jár általános iskolába. Ne tessék hinni, hogy az új körülmények minden meghatározó részletét felsoroljuk! Gondoljunk például arra, hogyan nőttek ki a szegedi „préri” földjéből az új lakótelepek, s a tizelemelek közé elvéve potyantott

Mihály József nyugdíjashoz

— Szeged kulturális életének egyik aktív szervezőjeként kitalálta és létrehozta a Szegedi Fotóklubot. Igazgatókorában a Juhász Gyula Művelődési Központ élén, megalakította az amatőr-filmesek, a gyűjtők, a bridselők, a rejtvényfejtők klubját. A TIT kereteiben megszervezte az akvarista-klubot, a régi MEDOSZ-sportkörben meg a szegedi lovaskolót. Egy időben aztán elkápráztatta a szikertöket és a laikusokat: azt beszéltek, naponta fél tucat tévéállomást műsorát vagy monoszkópját tudja rögzíteni otthon. Mikor kezdődött életében a művészek és a realiták, a művelődés és a technika e „különös házassága”? — Nem tudok dátumot mondani, mióta az eszemet tudom, érdekelt mind a két- tő. Mégis inkább a művészet előszór, hiszen, mint a Pallavicini-uradalom cseléd- jének a gyereke, villany- kapcsolót sem láttam ifjúkoromig, de az erdősz úr pesti újságjában megjelent néhány versem. Csodájára járt a környék. A fivérem inas volt, verték, azt mondták, inkább a Tiszának megyek, de inasnak nem. Csak- hogy igen jó úszó voltam. Így aztán bejöttém Szegedre, jelentkeztem a katonazenekarba. Fricsay Ferenc volt a karnagy, aki azt javasolta, menjek haza és tanuljak. Otthon a cigánytól vettünk egy hegedűt, ideadta a saját nótáinak a köt- tait is, három hónap múlva megint megjelentem a katonáknál. Felvettek. Zeneis- kola, sok munka következett, végül beláttam, művész nem lehetek... Titok- ban gyorsírnit tanultam, ír- nok lettem. Háború jött, utána az ifjúsági politika területén dolgoztam, majd a talajjavítás gyakorlati szak- embere lettem. Több tucat újításom, találmányom kö- zött a legjelentősebb egy talajmintavevő készülék. Szabadalmaztattam, annak rendje s módja szerint. Ami- kor a televíziózás kezdődött Magyarországon, olvastam, hogy szerencsés amatőrök- nek távoli vételüket is sike- rült már produkálni; neki- fogtam az antennázelmek- nek. Minden föllelhető an- tennát kipróbáltam, kezd- tem saját tervezéseüket is működtetni. Elkapott a mo- noszkópvadászat szenvedé- lye.

— Újabban tehát porce- lánnal foglalkozik? — Sok a társadalmi mun- kám. A népfrontban annak léte óta dolgozom, most két körzeti bizottságot istápolok. Az MTESZ kereteiben is csinállok ezt-azt. Mármost ez utóbbiban megalakítottuk a Szervezési és Vezetési Tu- dományos Társaság legelső vidéki nyugdíjasklubját, en- nek köszönhetem a porce- lán. A vásárhelyi gyárat lá- togattuk a klubbal, ott kap- tam nyersanyagot, itthon megpróbáltam az anyai nagyapám portréjával kísér- letezni. A gyárt megígérte, kiégetik. Fricsay karnagy szegedi működéseről most írok egy tanulmányt, az ő arcát is szeretném megörö- kíteni. Meg a szüleimét. Le- gyen róluk emlék a csalá- nak.

— Hetenként olvasom eze- ken a hasábkon, hogy ilyen meg ilyen előadás lesz

Zenei naptár

Leningrádi komponisták

A Magyar Zeneművészek Szövetsége — meghívására szovjet zeneszerzők látogat- tak szerdán Bajára és csüt- örktőn Szegedre, a vendé- gek a leningrádi Zenemű- vész Szövetség tagjai. Mind- két városban szegedi művé- szek tolmácsolták műveiket a Zeneművész Szövetség, Baja és a Szeged megyei városi tanács szervezte hangversenyeken. A sikeres bajai koncert után hallhat- a szegedi közönség a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola nagytermében tar- tott bemutatót.

Elsőként B. Arapov I. Szó- natátját szólaltatta meg Ke- rek Ferenc. A komponista nem, tagadta meg nagy szovjet romantikus elődei- nek szellemét, ám korunk zeneszerzői eszközeit sem (a bi- és politonális rangne- mek használatát, a szekun- dokból épített akkordhal- mazokat stb.). A változatos ritmikájú, nem könnyű da- rabot Kerek Ferenc pompá- san interpretálta, igen vi- lágosan értelmezett plasz- tikus frazeálással, gazdag dinamikával. J. Kornakov fuvola-zongora Szonátáját Lass Zoltán és Delley József játszotta, igen szépen. A ha- gyományos gyors, lassú, gyors telekelet tulajdonké- pen attaca (megállás nélkül), egymásba ötvözve formázta meg a komponista. Klasszi- kus hagyományoktól eltérő hangzásokat is álmódú a fuvolának, ami speciális fújátéknak igényelt. Lass Zoltán az előadást csak dicséretet érdemel, úgy- szintén Delley József is, aki a műsor második felében még Sz. Szonimcszkij Kolo- riztiikus fantáziáját adta elő. A hagyományos zongo- rategnikát igen kis mér- tékben igényelte a mű, amennyiben főként a zongo- rahúrok kézzel való, külön- böző módú megszólaltatásá- val (pengetés, lefojtás) és csak egy-egy villanásnyi- nei válasz idejére alkalmá- zott billentyűs zongorázás- saj variált a komponista. Ily módon próbál, a part pour part színhatásokkal él- ményt nyújtani. J. Falik Hegedűszólo című művét Szecsódi Ferenc tolmácsol- ta. Az ilyen magas technika- kvalitású és szuggesztív ere- jű hegedűművész kezében életet nyer a mű, lebilin- cesli hallgatóját a hangszer számtalan, változatosan al- kalmazott megszólaltatási módja. A laza szerkezeti darabot Szecsódi rögtönzés- nek ható, friss, fantázia-

Vendégük a névadó özvegye

A tarjáni, Csongor téri általános iskola úttörőcsapa- ta Szirmai István nevet vi- seli. Lassan évtizede tartot- ták az ünnepélyes névadót, amelyet a mai napig az tett különösen emlékeztetésé, hogy részt vett rajta Szir- mai Istvánnak, a neves kommuniista politikusnak, közéleti személyiségnek öz- vegey. Sárka néni az is- kolát azóta több alkalommal meglátogatta, rendszeresen értesül a diákok tanulmányi és úttörő-tevékenységéről, figyelemmel kíséri az inté- zet eredményeit, gondjait.

Tegnap, pénteken az is- kola életének fontos álló- mására érkezett: úttörőveze- tői értekezleten értékelték azt a munkát, amit a csa- pat az elmúlt négy évben végzett. Szinte természetes, hogy Szirmai Istvántól rész- vételével. Az ötödikes Bagi Eva és a hetedik osztályos Csonka Orsolya virágsokorral vár- ta az iskola kapujában a vendéget, aki a diákok kö- szöntése után Kovács József igazgatóval, dr. Csonka Ist- vánnal, az iskola párttit- kárával és Nagy Marittal, az úttörőcsapat vezetőjével elbeszélgetett az oktató-ne- velő munkáról is. — Azok közé tartozom, akik a gyerekek mellett sze-

Berényi Bogáta